

Regnet poste ned, men vi lot oss ikke stoppe!

Marte Eliason
Foto: Iven Ålråk

Lordag 21. juni 2025 gikk Funkisparaden av stabelen i Trondheim for aller første gang. Det silte ned fra morgenstunden, og himmelen var mørk og tung da jeg gikk mot Torvet. Jeg husker at jeg lurte på om folk kom til å møte opp. Ville regnet skremme bort deltakerne? Men da jeg kom fram, var svaret tydelig. Foran Torvscenen sto folk tett i tett med paraplyer, regnjakker og ponchoer. Det var rullestoler og barnevogner, bannere og plakater, og det var latter og samtaler. Til tross for været var stemningen varm og forventningsfull.

Funkisparaden i Trondheim er en del av en større bevegelse som handler om mer enn fest og moro. Den har sitt utspring i Stolthetsparaden i Oslo som ble arrangert for første gang i 2008 av Uloba. Stolthetsparaden ble til for å synliggjøre funksjonshemmedes stolthet og rettighetskamp, på samme måte som Pride-bevegelsen har gjort for skeives rettigheter. Den har vokst seg stor i Oslo og samler hvert år hundrevis av mennesker fra hele landet. At vi nå har fått vår egen parade i Trondheim, betyr at bevegelsen brer seg. Vi skriver en ny historie her i Midt-Norge.

Funkisparaden handler om frihet og likestilling. Som Martin Luther King jr. en gang skrev om kampen mot rasisme: «As long as the mind is enslaved, the body can never be free.» På samme måte vil ingen funksjonshemmede kunne oppnå virkelig frihet eller likestilling hvis vi bærer en skam over hvem vi er. Funkisparaden er derfor en bevegelse for å bygge en kultur der funksjonshemming ikke lenger sees som noe negativt, men som en naturlig del av menneskelig mangfold.

På Torvscenen, en utescene midt på Torvet i Trondheim, startet programmet klokka tolv. Regnet trommet på scenetaket, men applausen fra publikum var høyere. Først fikk vi høre en velkomsthilsen fra Sjiraffen Kultur- og Kompetansesenter, som minnet oss på hvorfor vi var samlet. Funksjonshemmede har de samme rettighetene som alle andre, men likevel møter barrierer og diskriminering hver eneste dag.

Appellene denne dagen var sterke. Marianne Knudsen snakket om likestilling og frihet. Hun løftet fram at vi ikke er en

gruppe som skal tas vare på, men mennesker som har rettigheter og ressurser. Torstein Lerhol satte søkelyset på retten til utdanning og arbeid. Ida Dignes delte sine personlige erfaringer og minnet oss på hvor mye selvbestemmelse betyr i praksis. Siri Måsøval beskrev hvordan altfor mange fortsatt blir holdt utenfor. Og så kom Mortlulle på scenen, med sin blanding av energi, humor og alvor. Han fikk folk til å le, men også til å tenke.

Mellom talene fikk vi musikalske innslag som løftet stemningen. Bandene Stinn Brakke og Null Filter ga oss rytmer og energi, og publikum klappet i takt under paraplyene. Jeg kjente på å være en del av et stort fellesskap. Torvscenen ble til et sted der kamp og kultur møttes, der vi både fikk løftet stemmen vår og feiret livet.

Men hvorfor trenger vi egentlig en Funkisparade? Svaret ligger i de harde fakta som altfor sjelden når fram i samfunnsdebatten. I Norge står over seksti prosent av funksjonshemmede utenfor arbeidslivet. Blant mennesker med utviklingshemming har bare tre prosent en jobb. Samtidig vet vi at bare seksten prosent av kommunene i Norge sier at de tilrettelegger for at funksjonshemmede skal kunne delta i fritidsaktiviteter. Mange som har heldøgnsomsorg, har heller ingen lovfestet rett til et annet tilbud i form av arbeid eller kultur. Det er dette hverdagsdiskrimineringen handler om. Den gjør at folk blir usynlige i arbeidslivet, i kulturlivet og i det offentlige rom.

Tenk over dette. Har du noen gang lurt på hvorfor du nesten aldri ser en lærer eller barnehageansatt med rullestol? Har du kjent på hvor vanskelig det kan være

å navigere i en butikk med smale ganger og høye hyller hvis du ikke kan gå selv? Har du stoppet opp og tenkt på hvor ofte arrangementer og konserter blir holdt på steder uten rullestoltilgang? Har du noen gang sett en person med utviklingshemming få en hovedrolle på en teater-scene eller stå fremst i en offentlig markering? For de fleste er dette små detaljer man aldri reflekterer over, men for mange av oss er det selve livet. Når folk flest ikke ser eller forstår disse barrierene, blir endringene skjøvet langt fram i tid.

Selve paraden startet rett etter programmet på Torvet. Vi samlet oss i gatene, og toget satte seg i bevegelse. Bannere vaiet og ropene våre fylte sentrum. Det var et sterkt syn å se rullestoler, barnevogner, plakater og sang i et felles opptog. Folk langs ruta tok bilder og heiet oss fram. Noen sto stille og smilte, andre løftet hånda og klappet når vi gikk forbi.

Vi var synlige. Vi tok plassen vår i byen.

Og dagen var ikke ferdig med det. Klokket 18 åpnet dørene til Dokkhuset, en kulturarena ved Solsiden som ligger

vakkert til ved elva. Der ventet afterparty og fra første stund ble stemningen lett og inkluderende. Folk fant seg plasser, minglet, pratet og lo. Klokket 19 var det klart for talkshow med Ida Dignes og Torstein Lerhol, der publikum fikk stille de «dumme» spørsmålene om mennesker med funksjonsvariasjoner. Spørsmål som ofte ikke blir stilt høyt, men som likevel finnes i manges tanker. Det ble en ærlig og morsom samtale som skapte både latter og aha-opplevelser.

Etter talkshowet fikk vi høre en samtale med Erlend Skjervøy, som hadde kalt sitt innlegg «Jeg vil drikke øl, ikke spise is.»

Han snakket om retten til å bestemme selv i eget liv. Altså både om de store valgene som hvor man skal bo og hvem man skal bo med, og de små som hva man vil spise eller hvordan man vil bruke fritiden. Budskapet var enkelt, men så utrolig viktig. Retten til å styre sitt eget liv kan ikke tas for gitt.

Kvelden ble rundet av med et standupshow med Mort1rulle. Med sin skarpe humor fikk han salen til å bryte ut i lattergang på gang. Det var en perfekt avslutning på en dag som hadde rommet både kamp og alvor, fellesskap og glede.

Det som gjorde dagen ekstra sterk, var at funksjonshemmedes organisasjoner sto sammen. Sjraffen Kultur- og Kompetansesenter, Norsk Forbund for Utviklingshemmede, Medvind assistanse, Mio BPA og flere andre foreninger hadde gått sammen for å arrangere paraden. Det var et samarbeid på tvers av bakgrunner, erfaringer og ressurser.

Når jeg ser tilbake, er det én person jeg må trekke fram spesielt. Uten Ragnhild Arntsen, grunnlegger og daglig leder av Sjraffen Kultur- og Kompetansesenter, hadde det ikke blitt noen Funkisparade i Trondheim. Det er hennes engasjement, hennes energi og stå-på-vilje som gjorde dette mulig. Hun har båret ideen fram, mobilisert organisasjoner og fått oss alle til å tro på at vi kunne klare det. Funkisparaden er et resultat av et bredt samarbeid, men det er også et resultat av Ragnhilds utholdenhet og vilje til å skape forandring.

Funkisparaden i Trondheim 2025 var mer enn et arrangement. Den handlet om å se hverandre, om å ta plass, om å skape en bevegelse som ikke lar seg stoppe av verken regn eller motstand. For meg var dagen et løfte. Et løfte om at vi fortsetter, at vi står sammen, og at vi vil fylle gatene igjen neste år. Neste Funkisparade i Trondheim blir lørdag 6. juni 2026. Da håper vi å se enda flere i gatene, med bannere, trommer, paroler og latter. For budskapet står fast, og det er budskapet som bar oss gjennom regnet. Om mangfold, frihet, likestilling og retten til å leve frie liv.

